

29. Welke drie instrumenten heeft Lodewijk om zijn beleid waar te maken?

1° Justitie: Lodewijk als hoogste rechter en drager van de hoogste rechtsmacht

(in feite vooral bemiddelaar tussen diverse standen)

2° politie

een leger van centrale, provinciale en lokale ambtenaren

ambtenaren (officiers) en commissarissen (intendanten)

beleid ontwikkeld via wetgeving

3° een systeem van patronage en cliëntelisme

de Koning is de ultieme bron van een cascade aan gunsten

macht wordt bepaald door toegang tot de Koning en zijn directe ministers

tegelijk een uitstekend middel om de elite tegen elkaar uit te spelen

§ 3. De dynastieke staat en het gemenebest

30. Geef de drie dimensies van de staat als dynastieke staat

Belangrijkste is de patrimoniale dimensie:

1° Het koningschap wordt een erfelijk recht

Vroeger: Koning werd verkozen

11^e - 12^e eeuw: het koningschap wordt erfelijk

2° Buitenlandse grenzen:

worden bepaald door rechten en aanspraken van de dynastie

zie Nederland en Spanje als dynastieke conglomeraten

3° juridische positie van de Koning is nu bepaald door dynastieke rechten:

familie krijgt de provincies

Daarnaast is er een dubbele machtsbasis:

goddelijke aanstelling

instemming van het volk

31. Hoe beperkt de instemming van het volk de macht?

Erfelijke rechten van de Koninklijke dynastie worden in evenwicht gehouden door de instemming en mede bestuur van de standen:

gaat terug op oorspronkelijke verkiezing van de Koning

Student Pol Pintens

32. Hoe wordt de patrimoniale macht van het koningschap beperkt?

Door fundamentele wetten van het Koninkrijk (Lois fondamentales):

hieraan is ook de Koning onderworpen

kunnen niet terzijde geschoven worden, tenzij met instemming van de standen

1° de regels van de erfopvolging:

14^e eeuw invoering van de Salische wet

vroege 15^e eeuw: Koning kan niet beschikken over de troon

(1525: slag bij Pavia: uitspraak van het Parlement van Parijs dat
krijgsgevangen Frans I niet kan abdiceren)

1589: Edit d'Union – Henri III

de Koning moet katholiek zijn

Paris vaut bien une messe – troonopvolger Henri IV was protestant

Oplossing was zich bekeren

1714 : Lodewijk XIV wil de 2 zonen van Mme de Montespan in de troonsopvolging
betrekken

Besluit na zijn dood vrijwel meteen vernietigd door Parlement van Parijs

2° Onvervreemdbaarheid van het koninklijk domein

betreft goederen, rentes en ook onlichamelijke goederen

Direct belang van de standen:

Koning kan zichzelf onderhouden uit opbrengsten koninklijke domeinen

belastingen zijn bijkomstig

Regels uiteindelijk vastgelegd in Edict v Moulins 1566

33. Hoe wordt de onvervreemdbaarheid van het koninklijk domein geregeld in het Edict van Moulins (1615)?

1° alle rechten die de Koning meer dan 10 jaar geleden verworven heeft behoren op een onvervreemdbare manier tot het koninklijk domein

verworven door verovering, confiscatie, erfenis of anders

2° eerste uitzondering:

Koning kan delen van het domein in apanage geven aan zijn zonen
na uitsterven van die mannelijke lijn komen die terug

3° Tweede uitzondering:

Koning kan delen vervreemden om oorlogskosten te betalen

Middel: koninklijke brieven (lettres patentes)

Deze moeten in de parlementen worden geregistreerd en vallen dus onder het remonstrantierecht

Vaak gebruikt door Lodewijk XIV en zijn opvolgers

34. Wat zijn de nederdalende en de opklimmende theorie van de macht?

Nederdalende theorie van de macht:

de vorst ontleent zijn macht aan delegatie vanwege een hogere autoriteit
dit is God sinds het christendom in de vierde eeuw werd verheven tot staatsgodsdienst van het Romeinse Rijk
symbool: zon ging van de Koning door een kerkelijk gezagsdrager
voor Franse koningen in de kathedraal van Reims
leidt tot problemen met de pausen sinds de gregoriaanse hervorming:
zij willen namens God bepalen wie tot keizer wordt gekroond

Opklimmende theorie van de macht:

redactie van de keizers op het voorgaande
verwijzing naar de lex regia
= een half mythische teksten de beginperiode van het Romeinse keizerrijk waarin het Romeinse volk de macht zou hebben gedelegeerd aan de keizer
Compromis sinds Baldus de Ubaldis (1327 - 1400): het volk zou hierbij Gods wil hebben uitgevoerd